

Принцип сьогодення – це миробудування та толерантність, це впливає на єдність суспільства, є запорукою мирного життя та співпраці у майбутньому світі без агресії та ненависті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе. Базові навички медіації однолітків: навч.-метод. посіб. / за ред. Андрєєнкова В.Л. Київ: ФОП Нічога С.О. 2020. 200 с.
2. Губань Р. Декларація принципів толерантності і проблеми її імплементації. URL: <http://surl.li/ccapm>.

УДК 159.922.6.37.013.77-053

Корнієнко І. О.

кандидат психологічних наук

старший науковий співробітник

*Український науково-методичний центр
практичної психології і соціальної роботи*

ОСОБЛИВОСТІ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ З БАТЬКАМИ, ДІТИ ЯКИХ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

У практичній діяльності взаємодія психолога з батьками в основному відбувається в рамках психологічної консультації. Необхідність звернення до роботи з батьками в практиці консультування вперше була задекларована в рамках психодинамічного підходу. З. Хол, А. Фрейд, К. Хорні звертали увагу на ранній досвід взаємодії батьків з дітьми та на різні види психічної травматизації у дитячому віці, які можуть ускладнювати психокорекційну роботу в подальшому. Результати, отримані в роботах Т. Адорно, В. Шутц, Дж. Боулбі, Е. Еріксона, М. Ейнсворт та інших підкреслили важливість взаємодії з дітьми з раннього віку і гуманного ставлення до них.

Теорія тривимірної інтерперсональної поведінки В. Шутц відтворює фундаментальне положення про визначальну роль раннього дитинства у розвитку особистості [1, 117]. Згідно з нею кожний індивід має характерні три міжособистісні потреби: потреба включення, потреба в контролі й потреба в любові. Порушення тих потреб може призводити до виникнення психічних розладів. Сформовані в дитинстві поведінкові моделі цілком визначають способи орієнтації особистості у ставленні до реальності. Відносини дитини й батьків є позитивними, якщо вони насичені контактами, і негативними, якщо батьки спілкування з дитиною зводять до мінімуму. Якщо дитина неадекватно інтегрована в сімейну групу, вона може проявляти недостатню або, навпаки,

перебільшену соціальну поведінку, що істотно вплине на тривалість психокорекції негативних емоційних станів, які виникають внаслідок дотичності до військових подій.

Ефективність корекції розладів неповнолітніх визначається, в першу чергу, емоційною підтримкою батьків та їх взаємодією з психологом. Складність цієї ланки психокорекції полягає в тому, що батьки часто самі мають проблеми. Найчастіше це є незнання вікових норм розвитку, невірні виховні установки і уявлення, завищення вимог, що пред'являються дітям. Нерідко самі батьки мають психологічні проблеми. Слід також звернути увагу на особистісні характеристики батьків: авторитарність, егоцентризм, ригідність, недостатня зрілість, тривожність та інші. Окрім цього батьки мають потребу у психогігієнічних рекомендаціях щодо оптимального навантаження, режиму дня, виховання дітей і т. п. [2, 95]

Психолог обов'язково повинен звертати особливу увагу на фактори сімейного життя, які впливають на емоційні проблеми дитини: порушення комунікації і взаємодії всередині родини, порушені емоційні зв'язки тощо [3, 71; 4, 39].

Слід зазначити, що батьки, які мають початково високі показники соціальної адаптації, здатні швидко подолати психогенну ситуацію без вираженої особистісної декомпенсації. У таких сім'ях виникають захисні механізми, які допомагають у подоланні ситуації, що травмує. Консультативна допомога у цьому випадку ефективна при невеликій психологічній підтримці батьків, якщо в центрі роботи знаходяться інтереси дитини [5, 34].

Натомість у батьків, які з дитячих проблем створюють нерозв'язну емоційну ситуацію, відвідування психолога набуває риси додаткової психічної травми і після виявлення проблеми дитини перетворюється в постстресовий синдром.

Таким чином можна сформулювати чотири групи завдань, які повинні вирішувати фахівці при консультативній роботі з дітьми та батьками:

1. створення психологічних умов для адекватного сприйняття батьками інформації про особливості дитини з метою мотиваційної готовності до тривалої роботи по корекції і вихованню;
2. звільнення батьків від почуття провини і стресу через спільне обговорення з ними ходу і результатів корекційної роботи;
3. індивідуальні практикуми з навчання батьків спільним формам діяльності з дітьми, що мають корекційну спрямованість;
4. допомога батькам у розв'язанні їхніх власних проблем і визначення перспектив особистісного саморозвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Т.В. Семейная психология: Учеб. пособие. СПб.: Речь, 2004. 244 с.
2. Герило Г. М., Гніда Т. Б., Корнієнко І. О., Луценко Ю. А. Організація соціально-психологічного супроводу дітей, сімей, які постраждали внаслідок військових конфліктів. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 128 с.
3. Корнієнко І. О., Лісовецька І. М., Луценко Ю. А., Романовська Д. Д. Досвід надання допомоги дітям і сім'ям-жертвам військового конфлікту: практ. посіб. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 152 с.
4. Панок В. Г., Гаркавенко З. О., Карагодіна О. Г., Шапошнікова А. С. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах: метод. рек. 2-е вид., стереотип. К.: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с.
5. Ткачук І. І. Психолого-педагогічний супровід особистісного і професійного самовизначення старшокласників, що опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок військових конфліктів / наук. ред. В. Г. Панок. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 78 с.

УДК 159.96

Романовська Д.Д.

кандидат психологічних наук,

старший науковий співробітник

Український науково-методичний центр

практичної психології і соціальної роботи

Національної академії педагогічних наук України

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ СИСТЕМИ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЧЧИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабна війна росії проти України з 24 лютого 2022 року, введення воєнного стану обумовили виникнення серйозних викликів у професійній діяльності фахівців психологічної служби закладів освіти.

Діяльність практичних психологів і соціальних педагогів закладів освіти в останні роки зазнає чималих трансформаційних впливів. Під час пандемії COVID-19 фахівці психологічної служби спрямовували свою фахову допомогу на гармонізацію внутрішнього стану учасників освітнього процесу, збереження та відновлення психічного здоров'я, що зазнало шкоди внаслідок цієї хвороби та соціальної ізоляції, пов'язаної з карантинном та дистанційним навчанням [1].